

Is de kerk een show geworden?

Over aanbidding, beleving, discipelschap en de vraag wat een kerk eigenlijk voortbrengt

Stel je loopt op zondagmorgen een kerk binnen.

Op het scherm staat een aftelklok. De lichten dimmen. De muziek zwelt aan. De band is uitstekend. De overgang van het ene lied naar het andere verloopt vlekkeloos. Misschien is er een filmpje. Daarna nog een lied. De voorganger komt op, vertelt een verhaal, maakt een paar grappen en brengt een inspirerende boodschap. Aan het einde volgt een emotioneel moment.

Je loopt naar buiten en denkt: **"Dat was een mooie dienst."**

Maar er is een belangrijkere vraag: **Was het ook een goede kerkdienst?**

En nog belangrijker: **Heeft deze samenkomst ons meer gevormd naar het beeld van Jezus?**

Heeft deze dienst ons geholpen om betere discipelen van Jezus te worden? Heeft zij ons geleerd om Gods Woord beter te begrijpen, elkaar te dienen, zonden te belijden, te vergeven, de zwakken te dragen en het evangelie uit te leven?

Want een indrukwekkende ervaring en geestelijke vorming zijn niet hetzelfde.

De kerk is namelijk meer dan wat er op zondag gebeurt!

Een van de problemen van de moderne kerk is misschien wel dat we langzaam zijn gaan geloven dat **de kerkdienst de kerk is.**

- + De kerk begint om tien uur.
- + We komen een zaal binnen.
- + We richten ons op een podium.
- + Een kleine groep getalenteerde mensen doet vrijwel alles: de band speelt, de zangers zingen, de voorganger preekt, de technici bedienen de apparatuur en het creatieve team verzorgt de rest.
- + Wij zingen.
- + Wij luisteren.
- + Wij kijken.
- + En ongeveer 75 minuten later klinkt het slotgebed.

"De dienst is afgelopen. Tot volgende week."

Maar dat is niet het beeld dat het Nieuwe Testament ons geeft. De kerk is in de eerste plaats geen evenement dat je bezoekt. De kerk is **een volk waartoe je behoort.**

- Een lichaam.
- Een gezin.
- Een gemeenschap.

Paulus schrijft in 1 Korintiërs 12 dat de gemeente een lichaam is waarin ieder lid een plaats en een functie heeft.

Dat betekent natuurlijk niet dat er iets mis is met een podium, goede muziek, verlichting, beeldschermen of uitstekende techniek. Daar gaat het probleem hier dus niet over.

Het probleem ontstaat wanneer de productie de plaats van geestelijke inhoud gaat innemen.

- ✚ Wanneer de vorm belangrijker wordt dan de inhoud.
- ✚ Wanneer de beleving belangrijker wordt dan de waarheid.
- ✚ Wanneer de gemeente steeds meer verandert van een gemeenschap waarin mensen deelnemen in een publiek dat kijkt naar wat anderen doen.

Kun je de aanwezigheid van de Heilige Geest produceren?

Mensen reageren op sfeer. We reageren op muziek, kleuren, verlichting, verhalen en emotionele momenten. Dat is op zichzelf niet verkeerd. Jezus gebruikte verhalen en beelden. Muziek en schoonheid hebben hun plaats.

Maar er ligt een gevaar op de loer.

- ✓ Want we kunnen een sfeer **produceren**.
- ✓ We kunnen spanning opbouwen.
- ✓ We kunnen verwachting creëren.
- ✓ We kunnen emoties versterken.
- ✓ We kunnen zelfs een moment creëren dat voor mensen bijna transcendent aanvoelt.

Maar één ding kunnen we niet produceren: ***het werk van de Heilige Geest!***

Dat onderscheid is belangrijk. Want als we maar vaak genoeg emotionele reacties meemaken tijdens een kerkdienst, kunnen we gemakkelijk gaan denken dat emotionele intensiteit hetzelfde is als geestelijke activiteit. Maar dat is niet noodzakelijk zo. De Bijbel laat ons juist zien dat Gods werk er heel verschillend uit kan zien.

Elia maakte in 1 Koningen 19 een krachtige wind mee. Daarna een aardbeving. Daarna vuur.

Maar God was niet in die verschijnselen. Daarna kwam er het suizen van een zachte koelte.

Dat betekent niet dat God nooit krachtig of spectaculair werkt. Pinksteren was allesbehalve stil. Handelingen bevat indrukwekkende gebeurtenissen en wonderen. Maar we mogen *de aanwezigheid van God niet definiëren aan de hand van de hoeveelheid emotie in de zaal.*

- ✚ Soms overtuigt de Geest iemand van zonde.
- ✚ Soms troost Hij.
- ✚ Soms confronteert Hij.
- ✚ Soms brengt Hij iemand tot bekering.
- ✚ Soms opent Hij een Bijbeltekst die we al honderd keer gelezen hebben en zien we die ineens met nieuwe ogen.
- ✚ Soms leert Hij ons iemand te vergeven die we liever zouden blijven haten.
- ✚ Soms brengt Hij ons ertoe iemand te dienen die daar niets voor terug kan geven.

Dat laatste is misschien niet Instagram waardig. Maar het kan wel degelijk het werk van de Heilige Geest zijn.

Een preek die ook zonder Jezus kan

Er is nog een andere belangrijke test.

Hoeveel van onze prediking is daadwerkelijk christelijke prediking?

Niet iedere ogenschijnlijk oppervlakkige preek is meteen als fout aan te merken. Het probleem kan subtieler zijn. Een preek kan Bijbelteksten bevatten en toch vooral bestaan uit motivatie, therapie en levensadvies.

- "Geloof in jezelf."
- "Laat negatieve mensen niet bepalen wie jij bent."
- "Stap in je bestemming."
- "Droom groter."
- "God heeft iets geweldigs voor jou."
- "Vandaag is jouw dag van doorbraak."

Sommige van zulke uitspraken kunnen uiteraard een kern van waarheid bevatten.

Maar probeer eens een eenvoudige test:

Als je Jezus uit de preek haalt, blijft de boodschap dan vrijwel hetzelfde?

Zou een leefstijl coach het grootste deel van de preek kunnen overnemen?

Zou je de gebruikte Bijbelteksten kunnen vervangen door inspirerende citaten en nauwelijks iets aan de boodschap hoeven veranderen? Dan moeten we ons ernstig afvragen of we nog wel naar christelijke prediking luisteren. Want Jezus roept ons niet alleen op om ons beter te voelen.

Hij zegt:

- ❖ **Neem je kruis op.**
- ❖ **Heb je vijanden lief.**
- ❖ **Vergeef.**
- ❖ **Dien.**
- ❖ **Verloochen jezelf.**
- ❖ **Draag elkaars lasten.**
- ❖ **Zorg voor de armen.**
- ❖ **Wees gastvrij.**
- ❖ **Vlucht voor hebzucht, trots en begeerte.**
- ❖ **Volg Mij, ook wanneer dat iets kost.**

Dat is iets anders dan de boodschap:

"God wil vooral dat al je dromen uitkomen."

Het evangelie is niet de christelijke versie van de zogenaamde "American Dream".

Jezus kwam niet om ons betere versies van onszelf te maken.

Hij kwam om ons **nieuw te maken**.

Waar meten we eigenlijk een gezonde kerk aan af?

Misschien moeten we daarom ook anders gaan kijken naar onze kerkelijke "successen". Waar zijn we trots op?

- Het aantal bezoekers.
- De inkomsten.
- Het aantal gebouwen.
- Het aantal dopelingen.
- Het aantal volgers.
- Het aantal streams.
- Het aantal locaties.
- Het aantal bezoekers op conferenties.
- De groei van het merk.

Dat zijn niet per definitie verkeerde cijfers. Getallen kunnen nuttige informatie geven. Immers ook Handelingen noemt soms aantallen mensen die tot de gemeente worden toegevoegd.

Maar het Nieuwe Testament legt ook nadruk op zaken die veel moeilijker in een dashboard passen:

- ✓ **Geestelijke volwassenheid.**
- ✓ **Liefde.**
- ✓ **Nederigheid.**
- ✓ **Trouw.**
- ✓ **Geduld.**
- ✓ **Zelfbeheersing.**
- ✓ **Vrijgevigheid.**
- ✓ **Gastvrijheid.**
- ✓ **Wijsheid.**
- ✓ **Eenheid.**
- ✓ **Dienstbaarheid.**
- ✓ **De vrucht van de Geest.**

Daarom is misschien een veel belangrijkere vraag:

Niet: hoeveel mensen komen 'consumeren' in onze kerk?

Maar: wat voor mensen 'produceert' onze kerk?

- Worden mensen steeds meer zoals Jezus?
- Leren ze de Schrift kennen?
- Kunnen ze de Bijbel zelf onderzoeken?
- Worden ze onderscheidend en geestelijk volwassen?
- Kunnen ze anderen onderwijzen?
- Maken zij zelf discipelen?
- Worden ze minder egoïstisch?
- Leren ze vergeven?
- Worden huwelijken gezonder?
- Zorgen ze voor kwetsbare mensen?
- Dienen ze hun omgeving?
- Kunnen ze op een Bijbelse manier van mening verschillen zonder elkaar te vernietigen?
- Kunnen ze uitleggen waarom ze hopen op Christus?

Dat zijn misschien veel moeilijkere vragen.

Maar misschien zijn het ook de vragen die er voor God werkelijk toe doen.

Een volle zaal is nog geen gezonde kerk

Een volle kerkzaal kan indrukwekkend zijn. Maar een volle kerkzaal zegt op zichzelf nog niets over geestelijke gezondheid. Een concertzaal kan ook vol zitten. Een populaire spreker kan ook duizenden mensen trekken. Een stadion kan uitverkocht zijn.

Opkomst is niet hetzelfde als geestelijke volwassenheid.

Hetzelfde geldt voor een geweldige kerkdienst. Een kerk kan een fantastische samenkomst organiseren en toch moeite hebben om mensen werkelijk tot discipelen te vormen.

De vraag is dus niet alleen: **"Hoe goed was onze dienst?"**

Maar: **"Wat gebeurt er met de mensen die hier jarenlang komen?"**

Van toeschouwer naar deelnemer

Er zit nog een ander gevaar in een sterk podiumgerichte kerkcultuur. Wanneer vrijwel alles wat belangrijk is op het podium gebeurt, leren mensen vanzelf dat christendom iets is waar je naar kijkt.

- Het aanbiddingsteam aanbidt.
- De voorganger preekt.
- De leiders dienen.
- Het creatieve team maakt.
- En de gemeente?
- Die zit in rijen.

We leren mensen daarmee onbedoeld natuurlijk dat "naar de kerk gaan" betekent dat je kijkt naar een kleine groep christenen die hun gaven gebruikt. En vervolgens vragen we ons af waarom zoveel christenen nauwelijks weten wat hun eigen plaats in het lichaam van Christus is.

Paulus schrijft echter dat het lichaam niet uit één lid bestaat. **ieder lid doet ertoe.**

De gemeente is geen theater met een publiek. Het is een lichaam waarin mensen elkaar nodig hebben. **De taak van leiders is toerusten**

Dit wordt bijzonder duidelijk in Efeziërs 4.

Christus geeft onder andere apostelen, profeten, evangelisten, herders en leraars aan de gemeente. Maar met welk doel? Niet zodat zij al het werk zelf doen.

Paulus zegt dat zij er zijn: **"om de heiligen toe te rusten tot dienstbetoon."**

Dat verandert de manier waarop we naar leiderschap kijken. Het doel van een gezonde leider is niet dat mensen steeds afhankelijker worden van zijn geweldige persoonlijkheid, bediening of charisma. Het doel is juist het tegenovergestelde. Een gezonde kerk zou mensen steeds minder afhankelijk moeten maken van de personen op het podium staan en steeds meer afhankelijk laten worden van Jezus Christus.

Mensen zouden onder andere moeten leren:

- zelf de Bijbel te lezen;
- Bijbels te leren denken;
- waarheid van dwaling te onderscheiden;
- te bidden;
- anderen te dienen;
- verantwoordelijkheid te nemen;
- discipelen te maken.

Een kerk zou geen **restaurant** moeten zijn waar iedereen iedere zondag geestelijk voedsel komt halen.

Het zou meer moeten lijken op een **koksopleiding**, waar mensen leren zichzelf én anderen te voeden.

De celebritycultuur in de kerk

Een hype-gedreven kerk heeft vaak een centrale persoonlijkheid nodig.

- ❖ Iemand moet het gezicht zijn.
- ❖ Iemand moet de visie dragen.
- ❖ Iemand moet de beweging vertegenwoordigen.

En voordat je het weet, hoor je: *"Kijk eens wat God doet door voorganger X."*

Maar misschien moeten we vaker vragen: ***Wat doet God door het lichaam van Christus?***

Paulus moest in 1 Korintiërs 3 al afrekenen met partijvorming:

"Ik ben van Paulus."

"Ik ben van Apollos."

Zijn antwoord is veelzeggend: wie zijn Paulus en Apollos eigenlijk? Dienaren.

De één plant.

De ander begiet.

Maar God geeft de groei.

Dat is een heel andere cultuur dan celebritychristendom.

Wanneer een kerk sterk afhankelijk wordt van de persoonlijkheid, communicatievaardigheid, visie of charisma van één leider, ontstaat bovendien een kwetsbaar systeem.

Wat gebeurt er wanneer die leider valt?

Wat gebeurt er wanneer hij vertrekt?

Wat gebeurt er wanneer hij te controlerend wordt?

Wat gebeurt er wanneer niemand zijn visie nog durft te bevragen?

Dan gaat het niet meer alleen over muziek en verlichting. Dan gaat het over de *structuur van de kerk zelf*.

Diepte is niet hetzelfde als saai

Nu zou iemand kunnen zeggen:

"Dus moeten we terug naar saaie kerkdiensten?"

Nee! Die conclusie volgt helemaal niet. Diepte heeft niets te maken met een bepaalde muziekstijl.

- ✓ Een kerk kan moderne muziek hebben.
- ✓ Goede techniek.
- ✓ Schermen.
- ✓ Verlichting.
- ✓ Een goede band.
- ✓ Uitstekende communicatie.

En toch geestelijk gezond zijn.

De vraag is:

Dienen deze dingen het leven van het lichaam, of vervangen ze het leven van het lichaam?

Dat is een veel betere vraag.

- ✚ Diepte betekent dat mensen de Schrift kennen.
- ✚ Dat gebed werkelijk onderdeel is van het gemeenteleven.
- ✚ Dat bekering normaal is.
- ✚ Dat belijdenis van zonde mogelijk is.
- ✚ Dat vragen welkom zijn.
- ✚ Dat leiders bevraagd mogen worden.
- ✚ Dat oudere christenen investeren in jongere christenen.
- ✚ Dat wijsheid en ervaring niet worden afgeschreven omdat iemand "te oud" is.
- ✚ Dat jongeren niet alleen consumenten zijn, maar leren dienen.
- ✚ Dat zwakke mensen geen hinderlijke obstakels voor groei zijn.
- ✚ Dat lijdende mensen niet worden gezien als lastig en ongemakkelijk.
- ✚ Dat christenen leren elkaars lasten te dragen.
- ✚ Dat waarheid ertoe doet.
- ✚ Dat karakter ertoe doet.
- ✚ Dat gemeenschap ertoe doet.

En boven alles: **dat Jezus Christus werkelijk het middelpunt is.**

Misschien moeten we daarom stoppen met uitsluitend te vragen:

"Hoe was de dienst?"

En beginnen met een veel ongemakkelijkere vraag:

Wat brengt onze kerk voort?

Kijk naar de mensen die vijf, tien of twintig jaar onderdeel zijn van de gemeente. Wat is er met hen gebeurd hoe hebben ze zich ontwikkeld?

- Lijken ze meer op Jezus?
- Zijn ze Bijbelvaster geworden?
- Zijn ze liefdevoller?
- Nederiger?
- Gastvrijer?
- Vrijgeviger?
- Dienen ze anderen?
- Zijn ze geestelijk onderscheidingsvermogen gaan ontwikkelen?
- Kunnen ze anderen toerusten?
- Zijn ze minder afhankelijk geworden van hun voorganger?
- Zijn ze meer afhankelijk geworden van Christus?
- Kennen ze hun burens?
- Zijn ze betrokken bij hun omgeving?
- Dragen ze verantwoordelijkheid voor elkaar?

De kerk heeft geen betere show nodig

Misschien heeft de kerk vandaag niet allereerst behoefte aan een **nóg** betere show.

- ❖ Niet aan grotere podia.
- ❖ Niet aan indrukwekkendere verlichting.
- ❖ Niet aan nog meer celebritiesprekers.
- ❖ Niet aan **nóg** een programma dat mensen een geweldige ervaring bezorgt.

We hebben christenen nodig die geleerd hebben **hoe ze kerk kunnen zijn**, dat betekent niet minder van de Heilige Geest. *Juist niet!* Het betekent misschien dat we minder menselijke middelen nodig hebben om een vermeend gebrek aan geestelijk leven te compenseren.

- Minder hype.
- Minder performance.
- Minder celebritycultuur.
- Meer Schrift.
- Meer gebed.
- Meer bekering.
- Meer waarheid.
- Meer gemeenschap.
- Meer discipelschap.
- Meer dienstbaarheid.
- Meer Jezus.

Want de kerk was nooit bedoeld als een show.

De kerk IS het lichaam van Christus.

En Christus is het Hoofd. Misschien is het tijd dat we niet langer vooral vragen:

"Hoe goed was onze kerkdienst?"

maar:

"Worden wij door onze kerk werkelijk gevormd tot mensen die meer en meer op Jezus gaan lijken?"

Dat is een veel moeilijker vraag.

Maar misschien is het precies de vraag die we moeten durven stellen.

Naar aanleiding van:

"Why Your Church Looks Like a Broadway Show" van "Roys Report".

<https://www.youtube.com/watch?v=dQDyYt2XbAE>